books2ebooks.eu

WULFF, FREDRIK

Rytmer och rim.

Gleerup
1915

books2ebooks.eu
Kungliga Biblioteket
National Library of Sweden

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!
Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

■ Få samma utseende och känsla som med originalet!
■ Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
■ *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
■ *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
*Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.
■ Villkor för användning: https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: https://search.books2ebooks.eu
Mer information finns tillgängliga via https://books2ebooks.eu boken.

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM
Viet.
Sv.

FREDRIK WULFF

RYTMER OCH RIM

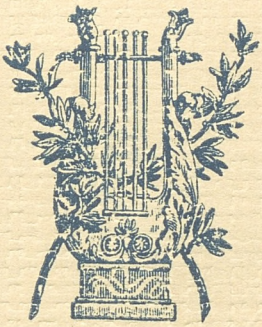

LUND, C. W. K. GLEERUP

FREDRIK WULFF

RYTMER OCH RIM

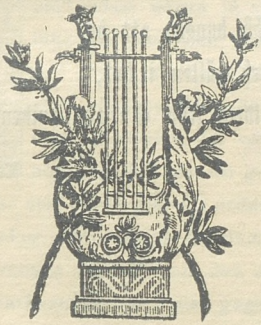

LUND, C. W. K. GLEERUP

"I hanen en tro,
ett hopp och ett dop,
Nordländska Konungariken!
Så byggen ett bo,
och hållen i hop,
aldrig från Enighet viken!"

Lars Wivallius
(† 1669).

LUND 1915
BERLINGSKA BOKTRYCKERIET

TILL ALLMÄNHETEN.

ad tjänar det till, att låta trycka en bok, om endast några få skulle sättas i tillfälle att läsa den? Och åter, att hålla till salu sådant som är och bör vara enskilt, eller som inte är nog välgjort eller nog »neutralt», det vore förmätet. Allt nog, jag fick lust att gallra bort en del av de utgjutelser som hade gjorts i ordning till en värsbok på min sjuttiårsdag. Återstoden överlämnas härmed, oförtänkt, åt den svenska allmänheten, den allmänhet som jag med hela min värksamhet har velat gagna.

Dessa intet ont anande »låtar», dessa rytmer, klangar och menlösa rim, ha plockats fram ur sina gömmor i mina »svarta böcker», eller ur glömda tidningsnummer; måtte de nu åtminstone vittna om den livslånga kärlek, den lidelsefulla »skötsel», som ägnades åt »ärans och hjältarnas» nu misshandlade språk, i olika stilarter, av en gammal 60:talist, Boströmian och Skandinav,

Lund, den älvte Februari, 1915. *Perpetuus*
alias FR. WULFF.

»MAMMAS LJUVA BLOMMA».

Är det väl konvalje, är det luktviol?
Eller äppelblomma, eller lackviol?
Är det kanske liljan? Är det rosens knopp
som med ständig glädje fyller Mamma opp?
Mammas »ljuva blomma», säj, hur heter du?
Säj vad mäst du kallas i ditt glada nu!
»Mammas lilla nystan», »Mammas egen nos»,
»Gyseligen rara», »liten Lundaros».[1]
Jaså, — lilla Britta!? Lilla »Bubblan min»;
jaså du, »Lill-raran», lilla »Bibbelin»,
»Bibbi», »Bitti Litti», »Bibban», »Bibban Bäj»,
»Mammas egen flicka», »Juttens älskling», säj?
»Tωtti», »Tωttilωlsen», »Gitti Vänsinglill»,
»Lilla La», Bängts »Bannla», »Bann» och »Lann» därtill.
Blomstra glatt, »min Bibbi», var din »Mammas fröjd»,
alltid snäll och munter, tålig, rar och nöjd!

[1] Dessa voro Brittas egna namn på sig själv. — $\omega = r\omega^{s}s$, $\omega s^{s}t$.

Du har inga törnen, knappt en liten tagg,
giv oss endast rosor, dofta bort allt agg!
O vår »ljuva blomma»! Dagen flyr sin kos!
Sjung, vår lilla lärka! Blomstra, lilla ros!

22. 1. 91.

FUL.

Paddan, vårtig och ful,
reser sig högt på fyra »skaft»[1]
och sväller;
täcker ryggen med giftig saft
som ur vårtorna väller:
giftig, och arj, och ful, —
hu, sådan otäck tingest!

Dalarö, 14. 8. 88.

[1] Min lille gosses uttryck.

KÄRLEKSLYCKA.

PÅ EN MINNESDAG.

Allt mitt ve har flytt, kvalet är förbytt
när du ler mot mig och gråter, —
gråter morgondagg, så att allt mitt agg,
all min sorj jag glatt förlåter.

Låt din ljuva mun vila än en stund
skälvande mot min, så stilla:
Kyss mig än en gång, kyss mig dagen lång!
O, en droppe än, du lilla!

Rådnande syrén, lilja, oskuldsren,
äro mindre ljuva, båda,
än ditt blyga skick, än din ömma blick
när jag får din skönhet skåda.

4. 6. 79.

GUDS ÄNGLAR.

EEN ÄR OFTA THENS ANDRAS ÄNGEL.

Guds änglar äro många, de äro utan tal;
de bo i våra hjärtan, de bo i himlens sal,
de bo i minnets hävder, de bo i hjältens arm,
de bo i markens liljor, de bo i böljans barm.

De heliga Guds änglar, de ha så sköna namn:
en heter Frid i själen, en annan Tryggad hamn,
en heter Trogen kärlek, en annan heter Nåd,
en heter Modershjärta, en annan Fadersråd.

Var ärlig vän du vann dig, vart enda kärleksord,
vart enda hugstort offer du brakt din fosterjord,
var god och ädel tanke du tänkt för mänskors väl —
en var är dig en ängel, som beder för din själ.

Lund, 9. 1. 91.

TILL EN FILOSOFISK VÄN,

NÄR EN ÄKTA GAMMALDAGS LUNDADIMMA HADE PRÄSSAT MIG, SOLDYRKAREN, I MÅNGA VECKOR.

Du säjer, det är dumt att sörja så
och finna allting mörkt och kallt och öde,
för det att solen inte skiner mer,
för det att dimman råder natt och dag
och töcknet skymmer ljus och stjärnor för oss.

Ja, gode klandrare, du har så rätt!
Ja, dimman är »ett litet skal allenast»,
ett lätt och luftigt »flor» kring denna fläck,
där jag nu bor och har min varelse;
ja, »åvan dimman skiner solen klart»,
och »runt omkring» se andra samma dimma
som silverklara bärj vid himlaranden;
ja, du har rätt, så rätt: Att solen finns,
att himlen dock är evigt blå — där åvan,
att nattens stjärneögon blicka ned,

och hindras »blott och bart» av jordens dunst
att möta mina blickar: detta allt
är gott och ljuvt, ja, detta är den stora,
den sanna trösten . . . när den väl förnimmes.
Men se, när detta töcken, dag på dag
och natt på natt, förmörkar sol och stjärnor
och stänger in mig, liksom i en bur,
då smittas tanken själv av ögats mörker.
Och när så dimman, floret, slöjan, höljer
äj endast ögats yttre värld och synrand, —
när det är trons och hoppets himlavalv
som vill förmörkas; när det kalla tränger
till hjärtats innersta, till själens tämpel,
där kärlekens och trons och hoppets eld
är kvävd, och kännes utkyld och förkålnad;
då vändas själen, tynges natt och dag,
som kvalsövd, i en svår, en ängslig dröm.

Vad säjer nu min vise klandrare?
Den vise säjer: »Du är otacksam!
Hur många många millioner mänskor —
att inte nämna våra slavar, djuren, —
få inte kvida under värre smärtor
och sucka under sjufalt tyngre bördor,
i ofrihet och nöd till kropp och själ?
Tänk blott på det, så känner du helt visst
med ens att du är lycklig och välsignad».

Ack, ädle tröstare och mänskoväu!
Där fann du just ett läkedomens ord,

nu slog du spiken just på huvudet, —
jag menar den som sitter i mitt hjärta.
Hur ljuvt, i sanning! Huru gott att veta
att jag är avundsvärd, ett undantag,
ett »sällsynt undantag» bland millioner
av sämre lottade! Hur ljuvt att känna
att jag är fri, jag själv, från allt slags fruktan,
från oro, tvivel, ja från alla plågor,
och fri från sinnlighetens grova bojor,
och fri från fattigdomens frestelser,
och fri från avund, fri från hämdbegär
och hat och hätskhet, fri från skadeglädje;
att jag fick känna sötman av Guds nåd
och trösten av hans ledning, alla dagar,
och Härrans vrede som en Faders vrede;
att jag har druckit länge, druckit ostörd
ur bildningens och vetandets pokal;
att jag fick älska, vörda, fick beundra
så många ädla, bättre långt än jag,
och har fått stöd och hjälp av kära händer
och än äj svikits, än äj övergivits
av någon som har stått mig värkligt nära . . .
Näj, näj, min vän! Tro äj ett ögonblick,
du gode tröstare, att du har rätt,
att du det ringaste har glatt mitt hjärta
med dina tröstegrunder, hälst den sista!
Näj! Om jag vore fattig, döv och blind,
men ensam blind och osäll, medan andra,

de allra flästa andra, fröjdades
åt färj och ljus och toner och gestalter,
åt sol och liv, åt hälsa, kraft och frihet, —
då skulle — tror jag — äj mitt hjärta klaga
och lida så. Ty för min egen del
har jag i alla dagar blivit tröstad
och funnit vägen kort till ro och glädje.
Men för de andra! För den stora skaran,
för dem som sakna livets ljus och glädje,
för dem jag äj kan hjälpa, — lider jag.
Näj, hedervärde broder, bättre grunder!
Jag vet två andra skäl som väga mera
än dessa dina två om »silvermålnen»
och om min avundsvärda egenskap
att vara »undantag»; dem ger jag dig,
dem kan du komma åter med, en dag
när jag är mera lugn och mindre nedstämd,
och mera öppen för hugsvalelsen:
Det ena är, som Sveaskalden säjer,
att resa sig och kämpa för de arma
med svärd, med röst, och oförtröttat älska,
om än med sårat bröst, vår Moders barn,
ty segerviss är »kärleken som lider».
Det andra är: min tro att detta allt,
vårt jordeliv, i ordets fulla mening
är blott Begynnelsen, som Skriften säjer.
Men vad bli tro och kärlek — utan hopp?
Ack, är äj hoppet med, så blir dock tron

en lykta utan ljus, ett konstfullt urvärk
som saknar drivkraft; alltså värdelöst.
Klent vore det beställt med all vår tro
och all vår kärlek, levde icke hoppet,
om aldrig så förborjat, i vårt bröst.
Ty hoppet är det, som gör tron till tro,
det är vårt hjärtas tro på bättre tider, —
vår tro att Detta är Begynnelsen.

Och se, vad under! Nu bröt solen fram,
och hjärtat blev med ens så lätt igän,
och dimman flyr, och trösten kommer åter.
O Härre! Sänd till varje själ som gråter
ditt löftesord: Det är Begynnelsen.

27. 2. 91.

GULLBRÖST.

(Borgholm, 1895)

O vilken ljuvlig ort! En målnfri himmel,
en luft som fyller bröstet med förtjusning,
en ro, en stillhet över land och vatten
som blott förhöjs av lövens glada prassel
och suset från de tusen ekars kronor . . .
En svala badar sig i eterhavet
med gälla skri. En håningslysten fjäril
besöker kärligt blomma äfter blomma.
Var fågel övar glad sin egen visa,
tvåtonigt en, som gök och gyllne kornsparv,
en annan fröjdar sig med hela stråfer,
och sjunger som om livets lycka låge
i att få tömma hela tonförrådet
i någon liten gullbröstfrökens hjärta
som ännu låter bedja sig om bröllop . . .

På andra sidan Kalmar Sunds blå vatten
syns fasta landet, vår »heimskringlas panna».

Nu är jag icke stadd på allfarvägen,
nu väcker du äj sådan vemodslängtan,
jag är äj utestängd från hemmets bygder,
du goda land! Men aldrig kan jag se dig,
äj tänka på dig annat än med glädje
och tacksamhet och kärlek i mitt hjärta.
Det lilla torpet, här för mina ögon,
med taket täckt av näver, torv och taklök,
och dörren på vid gavel hela dagen, —
ja stugan är så ringa den kan vara.
Men vem kan säja om äj nu där fostras
en ny den svenska odlingens Esajas,
en ny Linné, John Ericsson, Berzelius,
en ny Wallin, en Jenny Lind, en Geijer,
en ny de ringas och förtrycktas målsman,
olyckligas och sjukas vårdarinnor?
Välsignad vare, lilla taklöksnäste,
var ädel man, var trofast mö du fostrar
åt Sverges gamla land! Äj blott de stora
som skapa namn, men varje ärlig bonde
som bryter bygd och odlar sina tegar,
och torparen som hjälper till att odla,
är heder värd, och värd att bli välsignad
av alla dem som älska Fosterlandet
och känna vad det är att vara Svensk.

Det är så ljuvt att sitta här och tänka,
och drömma fagra drömmar för de kära

som gåvos mig, och som jag än får älska
och än en tid får fostra eller hjälpa.
De äro gömda nu, för mina blickar,
men tanken känner vägarna till hemmet
igenom detta blå vid horisonten,
min synvidds gräns på andra sidan sundet.
Hur ljuvt är ock att sända goda tankar
till mången vän som vandrar där i fjärran,
till månget fagert hem där vänner bo . . .

De kära Döda äro också skymda
för blicken, och min tanke vet äj vägen
till deras boningar i evigheten.
Men hjärtat känner att de äro nära,
och hjärtat vet att ingen stad är närmre
än Härrans stad, fast jordebundna sinnen
äj kunna skymta, ens, var vägen ligger.
Dock, kärleken är starkare än döden,
och starkare än allt som skymmer blicken:
så varen alla hälsade med Frid!

Den nittonde juni.

Förunderligt! En enda vilovecka
i skog och mark, med sol och luft och blomdoft,
kan vederkvicka mod och levnadsglädje
och åter fylla själen med de toner,
de glädjeljud, de hjärtats melodier
som dogo bort i konvenans och tvång . . .

Här sitter jag och lyss till surr och sånger
av skogens glada sångarvirtuoser,
en var så välbekant för mina öron.
Hör, hur förtjust han är, den lille sångarn!
Det är en *Sylvia,* ja *hypolaïs,*
som ock med skäl plär kallas *polyglotta.*
Hans bröst har ymnig fröjd att giva luft åt,
och strupen hundra läten, hundra toner
att tolka den, och tusen melodier.
En sådan fart i rytmerna har ingen,
en sådan överdådig livslust ingen,
av alla skogens muntra musikanter:
trädlärkans sång är mera ljuvt melodisk,
och rörande som den är ingen annans;
den andra lärkans jubelfyllda drillar
kan häller icke någon överträffa;
i tragisk tävlan segrar näktergalen:
men levnadslust och mod och glöd och vrede,
och dessemellan ömma vänskapstoner,
och brutna kärleksljud, och segerjubel
i käcka, ystra, smattrande fanfarer,
och snabba varningsrop och klara lockljud,
och sorjlös glädje, ... åter knot och vrede
och gnabb och smek i outtömlig växling, —
det allt har lille sångarkungen Gullbröst!
Ja, vore jag en liten fågelkvinna —
en sylvia, förstås, och gullbröstkvinna —,
nog vet jag vilken fågelman jag valde

att lyckliggöra, lyssna till, och lyda
i lust och nöd, och skaffa ungar åt.

I början av juli.

Han:

Jag tror min själ du gråter!? Vad går åt dig?
Är inte detta just din favoritplats
med dina »tusen ekars fagra kronor»
och annat som du ritar av i boken,
och Kalmarsundet och dess härligheter,
och »Jungfrun vinkande i luftigt fjärran»?
Är inte »himlen blå», och vattnet dito,
och solen klar, och vädret varmt och ljuvligt?
Vad, vill du inte säja det? Jag låvar
att inte gyckla med ditt sorjeämne.
Nå, jag kan gissa . . . hm, en skjuten lärka?
ett lamm, en kalv, en häst som fingo slaktas?
Å! han som »inte gitter höra Mozart»,
och hon som »inte tål att höra Haydn»?
Han som är glad att kyrkhandboksförslaget
blev antaget så kvickt, att psalmförslaget
kan hoppas vinna lika gunstigt öde,
och Hæffner och Wallin och Lindschöld ratas? . . .
Jag vet du har en massa slika »sorjer»
som ingen annan skulle lägga vid sig.
Se så, kom genast fram med vad det är!

Jag:

Ja, du har rätt. Jag är för illa barnslig,
och om jag säjer det, så ler du bara,

näj, skrattar högt åt mina dumma ögon.
Men vill du veta det, så har jag gått här
och varit ynklig nu i flera dagar
och knappast kunnat såva sista natten
av oro för den kära lilla fågeln,
du minns? Och jag har sutit där och lyssnat,
vid vägen och vid stenen, hela timmar,
men allt är tyst. Min rara lilla Gullbröst
är nu oåterkalleligen borta.
Han skulle säkert inte kunna tiga,
om han äj vore död. Han skulle »locka»,
han skulle varna sina små för skatan,
för kråkan och de andra stygga djuren.
Och säkert såg han, hur hans sång förtjuste, . . .
han visste nog hur särskilt ömt han rörde
den där professorn, som med ros i munnen,
och handen full av rara gräs och blommor,
stod tåligt där och lyssnade till sången
och ville lära rytmerna och ljuden,
ja, stundtals stod och ritade, på papper,
med tecken, hur »det lilla livet» sjöng . . .

Han:

Han matar väl de sina, han som andra;
de flästa näktergalarna ha också tystnat.
Han finns där nog, han kommer nog igän.

Jag:

Näj, näj! Där är så tyst. Om Gullbröst levde,
så skulle han bestämt äj kunna tiga,

så härligt, överljutt han ännu hördes
den sista morgonen, som var i tisdags.
Och ser du, jag har skäl till särskild fruktan.
Det händer ofta här, att mitt i snåren
av ek och hagtorn, slån och ros och hassel
en katt ses lura vid de fågelnästen
där ungar höras, ja, där ungar väntas.
Han smyger då, med tigergrönt i blicken,
och svansen svängande och tassen upplyft,
kring hannen, som försöker vilseleda,
så långt han kan, den hemske med det falska
i blick och gång. Med näktergalens ungar
är katten fortast färdig. Dessa arma,
som föddes blott till sång och kärleksvakor,
ha ingen tanke på försåt och faror.
Min älskling Gullbröst sjunger icke mindre,
men han är ingen drömmare; han jublar,
han späjar, varnar, lever för att fägna
och muntra allt omkring sig, och han sitter
på ekens högsta gren, för allas blickar,
och tror att ingen ser var honan ligger,
och tror att allt bevekes av hans sång.
Men ack! han törstade i denna torkan,
då knappt en droppe vatten stod att finna.
Och katten vet, att den som väntar tåligt,
han vinner; och det var ju lätt att gissa
att bästa jakten på små söta fåglar
är vid den enda lilla vattengölen!

Jag vet nu inte huru detta tillgick,
men jag har mer än en gång jagat katten
när han med näktergalens stora ungar,
en äfter annan, lekte dödens lek.

Han:

Men, kära bror, en mera eller mindre
av sylvior och gökar eller lärkor,
vad gör väl det, när det finns tjogtal kvar?

Jag:

Ack tig, du vise man! Det är min Gullbröst
min egen lille sångare jag sörjer,
min egen vän, som gladde mig så ofta,
och sjöng som ingen annan för mitt hjärta, —
en individ, . . . med egen sång, förstår du,
med egen lycka, egna melodier!
Gå du din väg! Låt mig få vara ensam
och sörja vad jag vill, . . . ett lamm, en lärka,
en munter ungtupp, . . . Gullbröst framför allt.

Det sköna måste dö, jag vet det väl.
Jag vet det väl, de stunder äro korta
då rosen blommar, västanvinden leker,
och allt är liv och nöje och behag;
jag vet det väl, snart är allt samman borta,
och ingen fröjdas, ingen ler och smeker,
och ingen gråter! . . . Därför gråter jag.

Den åttonde juli.

Så talar livet: Håll ditt hjärta stilla;
beväpna dig med lugn, och lär omsider
att varje häftig fröjd blott stör din jämnvikt,
din värdighet, ditt sanna mänskovärde;
den enda hugnad som är viss och värklig,
den heter pliktuppfyllelse, och vila,
och ro i sinnet äfter strid och möda:
att tåligt taga dagen som den kommer;
att kväva vredesutbrott, styra tungan;
att äj bero av någons gunst och ogunst;
samt, först och sist, att aldrig hysa avund, —
det är receptet för en lycklig levnad.
Men fäster du ditt hjärta, vill du njuta,
och känna kärleksfröjd och vänskapsglädje,
och tillfredsställa detta skönhetssinne
som hungrar äfter toner, äfter bilder
och sköna linjer, ömma ord och tankar;
vill du förkroppsliga och sammanfoga
din egen andes ideala syner
och söka dem som föremål på jorden, —
var då beredd att ständigt bliva gäckad,
besinna då att all den fröjd du vinner
är dömd att vara kort, och full av oro,
att ständigt växla mellan hopp och minne,
och omilt krossas, varje ögonblick.

Väl sannt! Men jag har hjärtat fullt av längtan!
Jag trår till rosen, om än törnet stinger

och tusen steklar svärma kring dess blomblad.
Jag har ännu ett öra som vill höra,
och lyss till Gullbröst, om än tusen missljud
och tusen rovdjur störa mig, och hota
att göra slut på allt vad Gullbröst heter.
All fröjd är kort, all glädje följs av saknad,
allt skönt förgår: men hur får minnet rosor
och toner, bilder, dofter och gestalter
att leva på i vintrens långa timmar? . . .
Väl vissnar rosen, glädjens toner tystna,
men rosen blommar då i minnets lunder,
och hjärtats toner heta tro och hopp.
Jag fick dock en gång njuta, en gång lyssna,
jag fick dock genomleva sköna stunder,
och ser på varje skövlad kvist . . . en knopp.

INFÖR AVSKEDET.

Du kära, vackra Borgholm! Sommarlåvet
är åter slut, och åter väntar selen
i form av läxor för de små, och plikter
av tusen slag för gamla som för unga.
Men »avsked» hör äj till de glada orden!
Det väcker vemod, var gång solen bärjas,
var gång som månen åter är i nedan,
var gång som något lyckligt nu har svunnit
och något levande hört upp att leva . . .

Det är med kära orter, som med mänskor
som voro vittnen till vår sorj och glädje.
Är icke varje avsked från ett ställe
just likt en liten punkt i levnadsdikten?
Farväl då, väna Borgholm, ljuva fristad,
du hälsobrunn för friska som för sjuka!
För visso ha vi skäl att vara glada,
vi som få minnas dig, — ditt fria »allvar»,
de sköna synerna, din rika blomvärld,
den lätta, milda, balsamfyllda luften,
och denna eklövsgrönska utan like, —
att icke tala om de näktergalar
som sjöngo för oss, gök och trast och bofink,
och stackars liten Gullbröst, som jag sörjer
ännu i dag, en bild av all vår glädje,
som alltid är så oviss — och så kort.

Ja, stunden flyr, och ångbåtsklockan ljuder;
snart skiljas vi, o Borgholm, från din strand.
En liten stund ännu, och plikten bjuder
att var och en far hem till eget land.
Hör, vågen brusar! Se hur skummet sjuder!
Tag än en sista viftning från vår hand!
Vi kommo hit med trötthet, sjukdom, smärta:
hav tack! Vi foro hem med fröjdfullt hjärta.

21. 8. 95.

Jag vidfogar två Gullbröstars rytmer och ljud, tillnärmelsevis. Den ene var min allra käraste, »min egen» Gullbröst (avlyssnad 30. 6. 95). Om *ti* får beteckna svag (= ◡) och *tam* betecknar stark (= —) »stavelse», så voro de rena rytmerna dessa, den gången:

ti tam ti ti tam, ti tam ti ti tam |
ti ti tam tam, ti ti tam tam |
tam ti ti, tam ti ti, tam ti ti ti, tam ti ti ti |
ti ti tam, ti ti tam, ti tam ti tam, ti tam ti tam |
tam tam tam, tam tam tam |
tam ti ti ti tam, tam ti tam ti tam ti |
ti tam ti, ti tam ti, ti tam ti |
ti tam tam ti ti, ti tam ti ti |
tam tam ti, tam ti, tam ti, tam ti |
tam ti tam, tam ti tam, tam ti tam tam tam |
ti ti ti ti, ti ti ti ti, tam ti tam tam ti, tam ti tam tam ti |
tam ti ti, tam ti ti, tam ti ti |
tam ti tam, tam ti tam, tam ti tam, tam ti tam ti |
o. s. v.

En annan mästersångare gav mig, bland otaliga andra, dessa Gullbröstrytmer (6. 6. 00):

ti ti tam, ti ti tam, ti ti tam, ti ti tam |
ti tam ti, ti tam ti ti, ti tam ti ti, tam ti ti, ti tam ti |
tam ti tam, ti ti tam, ti ti tam, tam ti ti tam |
ti ti ti ti, ti ti ti ti, ti ti ti ti |
tam tam tam ti tam, tam ti tam ti tam |
ti ti tam, tam tam tam tam, tam tam tam tam, tam ti |
tam ti tam ti tam ti tam ti, tam ti ti ti ti, tam ti ti ti ti |
ti ti tam, ti ti tam, ti tam ti tam, ti ti tam |
ti ti tam tam, ti ti tam tam, tam tam ti ti, tam tam ti ti |
ti ti, ti ti ti ti, ti ti, ti ti tam tam tam, tam ti ti |
ti ti tam ti, ti ti tam ti, ti ti tam ti |[1]
tam ti, tam ti, tam ti, tam ti, tam ti |
ti ti tam ti, ti ti tam ti, ti ti tam ti |[1]
tam ti ti, tam ti ti, tam ti ti |
tam ti, tam ti, tam ti, tam ti ti |
tam ti tam, tam ti tam, tam ti tam |
ti ti ti, ti ti ti, ti ti ti, tam ti |
ti ti ti tam ti, ti ti ti tam ti |

[1] Bedårande rad: *pi tju i jy, pi tju i jy, pi tju i jy.* Jfr nedanför.

ti tam ti, ti tam ti, tam ti, tam ti, tam ti, tam ti |
tam ti ti ti, tam ti ti ti, tam ti ti ti, ti tam ti | [1]
ti ti tam ti ti, ti ti tam ti ti, ti ti tam ti ti |
ti tam, ti tam, ti tam, ti tam, ti tam,
o. s. v.

Vad ljudvärkan, tonerna och »artikulationerna» beträffar, så är det ytterst svårt att återgiva värkligheten. Jag har en uppteckning från 30. 6. 95, — naturligtvis helt subjektiv:

pétti py jí jy, pétti py jí jy, tjípitja telía | [2]
púddeli, púddeli, púddeli, púddeli |
tjíppevatsi éje, pátsie pátsie |
guí guí guí guí, víspede, víspede |
kedá kedá, hyi hyi, pit pit pit |
tjippe vái, tjippe vái, tjippe vái, njuı njuı njuı njuı |
tsíbitsi, tsíbitsi, guí guí guí, puddeli puddeli |
tsío ái, tsío ái, ái ái ái ái ái |
pítsiri, pítsiri, puddi puddi puddi |
tjikk tjikk tjikk, petti py jí jy, petti py jí jy | [2]
tsyrr, tsyrr, tsyrr |
tjío ái, tjío ái |
puddeli puddeli, skvitt skvitt skvitt |.

Gullbröst är — vid Borgholm — fullt lika stor mästare som näktergalen. Hans glättighet är oemotståndlig, det ljuva är ojämförligt bedårande.

---

[1] I denna raden höllos alla *tam* i högt läge, alla *ti* i lågt.

[2] Jämför näst sista noten, sid. 22. — Jag kan skilja individerna på sångsättet och klangfärjen. Alla Gullbröstar röja sig dock ögonblickligen som Gullbröstar. Det ofta upprepade talet att han huvudsakligen härmar andra sångare, är osannt. Ingen fågelsång är mera »personligt» originell.

SOMMARLIV VID OMBERG.

Näj, ingenstans på jorden kan jag trivas
som i vårt Sverge; intet annat vara
än det jag är: en Svensk, en Svensk, en Svensk!
Här sitter jag, invid den vackra viken,
med skugga och med svalka runt omkring mig,
med vattnet sårlande vid mina fötter
och detta sköna Omberg mitt emot mig.
En härlig Julidag! Vad stället heter,
det gör ju ingenting till saken: okänd
och ensam sitter jag och njuter livet
vid Vätterns strand, som nyss vid Kalmarsundet,
vid Ivösjön, vid Holje, vid Valhalla.
Mitt viv, min Bängt, min Britta äro nära,
och även dem som bo på fjärran orter
har jag i tanken hos mig »Fredriksdagen»:
det är min namnsdag, — jag förnimmer dem.
Vad det är skönt, ändå, att tro och längta!
Att längta äfter dem vårt hjärta tror på,

och tro på dem vårt hjärta längtar äfter!
Jag är en lycklig man. Jag har fått längta,
jag har fått tro, jag njuter denna sötma
som övergår allt annat ljuvt på jorden
och är för mer än rykte, glans och ära
och guld och makt, och ger vårt liv dess värde:
att älska ömt, att vörda, att välsigna,
och vara föremål för trofast kärlek.
Visst blir man gammal nu, till levnadsåren,
men, Gudskelåv! jag känner ännu blodet
så varmt som någonsin i mina ådror.
En skillnad är det dock: jag kan försaka;
jag fordrar föga, blott jag själv får älska
och hjälpa, fägna, trösta mina kära.
De kära bli dock färre. Ack, så många
ha lämnat jordisk tro och jordisk längtan;
och hjärtat räknar icke på att finna,
som förr, en ny för varje vän som går . . .

Nu bedja barnen att få slippa skorna —
och strumporna, förstås, — »De e så livat!»
Där ligga de med sina rara barnben,
rak långa, stirra opp i himlakupan
och prata tok, ja, — finna livet »livat».
Och Mamma börjar söka »var vi äro»
i *Waverley*, och Britta börjar läsa,
och sedan Bängt; men Britta läser bättre.
Där är »Express» igän, går in i hamnen
och löper ut och ilar bort mot norden;

»Trafik» är ännu kvar, tills tåget kommer
från Fågelsta och Vadstena med posten . . .
Bängt tar sin kniv, skär av en liten rönngren
och lagar sig en näpen liten pipa;
och pipan har det enda lilla felet
att hon på ingen kondition vill »låta»:
Nil est ab omni parte, heu, beatum,
Ack, ingen världens fröjd är full och hel!

Hästholmen, 18. 7. 96.

DEN DRUNKNADE GOSSEN,

»SIN MODERS ENDE SÅN, OCH HON VAR ÄNKA».

En plågsam natt, med orofulla syner.
Jag flydde till mitt gamla älsklingsställe
och sökte ro för sinnet, sökte glömma
den arma modrens jämmer, sökte glömma
den vackre gossens brustna blick. Men smärtan
var länge övermäktig, hjärtat skälvde
och frös vid tanken på min egen gosse.
Det var nu inte han, men ack, det kunde,
det kunde varit han: den brustna blicken,
de vita fötterna, den knutna stortån,
det fria gossebröstet ... O min gosse,
jag lider ännu av den bittra synen!
Och självisk är jag icke. Modrens känslor
där hemma, där han låg den långa natten,
som aldrig ville taga slut ... Jag såg det
så tydligt: såg hans kläder, där på stolen,
såg strumporna och byxorna och mössan,

och två små skor som . . . kunde varit Bängtens,
ja, eller Brittas . . . Barnlös, tårlös satt hon
och stönade och vaggade, den arma:
hon hade intet mer i vida världen
att hålla av, att sträva för. Jag såg det,
ehuru jag äj var där, under natten . . .
Jag såg det ännu, här, vid taklökstorpet,
där svåra syner äljes pläga vika
och endast glada bilder fylla själen,
och allt som plågar hjärtat flyr sin kos . . .
Men om en stund, när detta glada bruset
och sundets blå och skogens gröna matta
och skyarna och himlen och det hela,
fick värka på mig, — när jag tacksamt kände
att det är ljuvt att sörja med de arma,
då kom det ro och hugnad i mitt sinne,
då fick jag ord och toner till en sång.[1]

Borgholm, vid torpet, 17. 8. 97.

[1] Den följande dikten.

TILL MIN BRITTA.

Jag sade: Det är skönt att vara glad!
Men vad är skönare än dessa tårar,
som falla på mitt hjärtas öppna blad?
De äro som ett rent Betesdabad, —
de skölja bort allt ont, och allt som sårar.

Jag sade: O hur skönt att vara ung,
att hoppas allt, att styra ut i världen!
Men nöjd som jag var ändå ingen kung
när jag med slitna skor och lättad pung
fick vända åter hem, och sluta färden.

Dock, var du ung! Var glad, var fri, mitt barn,
och forska icke ängsligt i ditt öde;
Tids nog får världen dig i sina garn.
Snart ser du, kvidande, den Grottekvarn
som lägger livets glada tegar öde.

Då, skynda hem från världens marknadstorj
och samla troget hjärtats goda minnen,
du kära barn! Drag in i fridens borj ...
och skilj äj mer på faren fröjd och sorj:
de trivas väl, de två, i ädla sinnen.

Borgholm, 17. 8. 97.

EN SKÅL FÖR BORGHOLM,

MED VÄNNERNA, VID »SOMMARLUST».

Ack Borgholm, Borgholm, vad du dock är skönt!
Du är den ljuvligaste fläck på jorden:
och är det sannt, så är det inte lönt
att söka någon bättre här i Norden.

En prisar Marstrand, Marstrand framför allt,
en annan Lyckorna, en annan Särö,
en annan Lysekil, vid Västra Salt,
en annan någon okänd liten tjär-ö.

Jag prisar allihop, för jag var där,
och vi ha njutit mycket, lite var stans;
men ändå mera ha vi njutit här, —
så tycker Bängten, och så tycker far hans.

Förstå mej rätt: Vill du ha »harpoluft»
och »direktion» och middagar och baler,

och vifta bort ditt sista uns förnuft
och kanske spela bort din sista daler, —

res då till andra ställen, andra bad,
och andra »badisar» än vår Seth Lindström[1].
Ty här förstår man blott att vara glad,
och man föraktar guldets ut- och inström.

Men vill du andas luft och poesi
och stärka själ och kropp med hälsosafter,
och känna paradisisk harmoni,
och bara vara nöjd av alla krafter:

då, tro mej, finner du det här, min vän,
det paradis du sökte för ditt sinne!
Fann du det äj med ens, så kom igän;
du vet ju: Paradiset är blott — minne.

* * *

Nå detta är min mening, det är sannt, —
en annan torde tycka annorlunda;
och inte har jag någon underpant
att alla skola tycka sammalunda.

Men vad jag fann här, nu i fyra år,
det vill jag vittna om, för dej och flera;
ett plåster läker inte alla sår, —
men mitt blev läkt — jag säjer inte mera.

[1] Badläkaren.

Hur skön var våren här! En sådan sång,
och vilket jubel, vilka ömma lekar
av trast och gök och Gullbröst dagen lång,
och näktergalen, se'n, bland dessa ekar!

»Det var den ljuva tiden, då från skyn
det droppar idel kärlek ned på jorden» [1],
då solen knappt går nedom havets bryn
och mörkret aldrig visar sej i norden:

Det var den tid, då häggen står i blom,
syrén, konvalje, hagtorn, rönn och sippa,
då fattigmannen känner rikedom
och frosten gömt sin stygga pudervippa.

Sen kommo rosorna! Var fann du väl
en sådan rikedom på doft och fägring?
En sådan vällust för din trötta själ,
en luft så ren, en så »Jungfrulig» hägring?

Dock, du blir trött att höra bara ord,
om du äj njöt det själv, med egna sinnen.
Och fick du det, — så räcka inga ord,
då vill du njuta dina egna minnen.

Men får jag säja dej var lyckan bor,
Var Filemon och Baucis ha sin boning,

[1] Dante.

och var jag kände först hur sorjen for?
Sen skall jag genast unna dej förskoning.

Jo, här är stället! Kaffetorpet just,
»Olaus Pärs Sofi», så heter Baucis:
men stället har jag döpt till »Sommarlust»;
där var jag glad, där sjöng jag *pauca paucis*[1].

Där säjer jag farväl, för denna gång,
åt Borgholms Allvar, Borge Hages ekar;
där har jag tacksamt njutit sommarn lång, —
men vem beskriver det som pännan nekar?

Jag tystnar då. Men aldrig glömmer jag
min sälla tillflykt äfter »vintersmärtan»,
och jag välsignar minnet av var dag
som gladde oss och värmde våra hjärtan.

* * *

Häll dig, du väna, friska, fria strand!
Häll, Borgholm, dig och dina poppelrader!
Vi längta åter hit från fjärran land,
som barnen längta till sin längtans fader.

Men först och sist, du lilla Taklökstorp,
du »Sommarlust» vid Kalmarsundets vågor,
hav tack att du tog livet av den korp
som under vintren närde mina plågor.

[1] »Småsaker för några få». — Vår Drottnings Sol-liden är nu omedelbar grannгård.

Ja, mina vänner! Sommaren är kort,
och denna stunden kort som ingen annan.
Så låten äj vår näktar dunsta bort:
Sofi! Ro genast fram med kaffepannan!

24. 8. 97.

REPSLAGAREN.

TILL EN TANKE AV KÅNUNG OSCAR II.

Se, han går framåt baklängs, på sin bana,
och tvinnar tågets tråd med säker hand:
han ser sin utgångspunkt, vid banans rand,
men målet kan han icke se, blott ana.

Ja, väl får blicken stundom fåfängt spana,
och vägen skymmes bitvis bort, ibland:
men aldrig tvekar han det minsta grand,
och »Framgång!» står att läsa på hans fana.

Gör du som han! Om vägen stundom går
igenom trånga pass och vilda trakter,
och om du stundom misstror dina spår:

så bida blott! Betänk var Solen står,
och lämna modigt varje villospår, —
så ser du snart ditt ödes hulda makter.

30. 11. 97.

NYÅRET 1898.

Det går ett vredgat skri från nord till söder,
ett smärtans rop från väst- till österled.
När våld och hyckleri bli stormaktssed,
var är det bröst där icke harmen glöder?

Den andre Nikolaus' hjärta blöder, ...
men kan han rygga Förste Peters ed?
Rex Imperator unnar Turken fred, ...
skall han äj unna den åt Danska Bröder?

Skall »Republiken» mista all sin färj?
Skall *Uncle Sam* få suga Spanjens märj?
Och skall *John Bull* blott söka goda tjangser?

Skall Svea brygga dvaldryck, natt och dag?
Skall icke Nore »bygga Land med Lag»?
Skall Nordens Endräkt dö — för »alliangser»?

PÅ ALLVARS-KANTEN,

DE SISTA AUGUSTI-DAGARNA.

Ack, de förgå, de förgå, dessa ljuvliga, soliga dagar!
Ännu en vecka, och så — arbetsbördan igän.
Arbeta gjorde jag här: hela sommaren har man författat,
Läst korrektur på »sin bok», ändrat och ändrat på nytt.
Det var dock blott som en lek, som en lust, en vila, ett nöje:
Nu kommer tvånget igän, ämbets-timmarnas tvång.
Vacker och trygg är vår boning i Lund, varest vännernas mångfald—
Brokiga umgängsband — binder med många behag.
Ack, men vår frihet, och ljus och natur, dessa härliga vidder,
»Allvaret», grönklädd skog, blånande Östersjövåg!
Allting, här, är behag; var fläkt bär med sig en hugnad,
Bringar dig svalka och doft, bringar dig vällust och ro.
Ekarna sjunga sin sång, fast fåglarna länge ha tigit;
Vågorna spegla sin sol, glittra och svälla i lust.
Blommornas älskliga folk, på de bugande, luftiga stänglar,
Locka med färjer, med doft, sorjlöst fjärilars hop.
Myggen förnya sin dans; var humla hörs surra en visa;
Vindarna fara med bud, varligt och stilla och ömt.
Luften, som dallrar så varm över Allvarets flossade matta,
Fyller dock bröstet med lust, svalkar och smeker din kind.

Allt, allt – idel behag! Vart jag blickar, ser jag en hågkomst:
Här ha vi vilat och läst, där ha vi funnit en ört,
Här har jag lärt mina små att beundra och älska Naturen,
Här har jag känt hur min kraft friskade upp sig på nytt.
Här har jag samlat, och gömt i min själ, som ett bi i sin kupa,
Tavlor av skog och av sjö, dofter och färjer och sång.
Varför flyr du så snart, du sommarens ljuvliga känsla?
Varför domnar du bort, långt innan året är slut?
År äfter år har jag sökt dig igän, har jag funnit dig åter,
Kommit helt oglad, trött; farit så modig och glad.
Alltid tänkte jag då: Nu skall det väl räcka till våren!
Men, när november var all, hungrade ögat igän,
Längtade åter till »Sommarlust» här, och till ekarnas krongolv,
»Allvarets» frihet och sol, blommor och fåglar och doft.
Andra må prisa det liv som tar del i den brusande världen,
Livet på »asfalt» och torj, livet i sal och salong:
Mig är det aldrig i lag; det är tomt, det har tusen bekymmer,
Ständiga vanmakts-kval, tusen förarjelser ock.
Ärligt försökte jag, ständigt och jämt, att hugsvala och »frälsa»,
Ack, men bedrog mig, mäst, kände hur liten jag var.
Åren ha minskat mitt hurtiga mod och ha dämpat min dådlust:
Allt det jag nu äger kvar tröstar med möda mig själv.
»Köld är den åldrandes vinst», ja! Tilltron, modet och hoppet, —
Tålamod heta de nu; översatt: Resignation.
Otacksamt kan det låta, det här, ja, svagt och eländigt,
Är kanske otacksamt, hälst när jag säjer det — här!
Märk dock, — klagade jag att min lott och min lycka i livet
Lämnade önskningar kvar, eller behövde ett *plus*?
Näj. Jag bekänner det högt: äj mången finns det i världen
Som, under hela sitt liv, kände sig tacksam som jag.
Sorjen är den, min sorj, att jag mäktade hjälpa så föga,
Mäktade hjälpa så få, även då viljan var stark.
Ofta, när viljan var bäst, tog jag miste, och föll i en snara!

Just när jag trodde mig stark, just när jag kände mig god.
Dock, äj redan i dag vill jag klaga min eviga klagan!
Nu vill jag känna mig glad, njuta den frihet jag vann.
Nu vill jag tacka den vänliga bygden, dess vänliga vidder,
Allvarets skimrande slätt, ekarnas yviga bryn,
Kalmaresundets böljande blå, med sin Östersjö-Jungfru,
Fager och ljuvlig att se, — lockande hägringars bild.
Än vill jag nämna vid namn, i mitt minne, om icke med orden,
Alla de älskliga små, — Allvarets örter och strån.
Tack, myriader av liv! Haven tack, I kvittrande svalor,
Tack, I blomster och bär, — tack, I grönskande blad!
Fallen I, vissnen I, snart, — I haven dock fröjdats åt livet,
Skapat och alstrat, berett livet för kommande vår.
Tack, — i mitt sinne och själ, och i tusendes längtande hjärtan,
Haven I alstrat och fött, nyfött levandets fröjd.
Tack, nu; tack och farväl, I ljuvliga stunder i Borgholm!
Stilla, milt i min själ gömmer jag sommarens skörd.

Vid torpet, 26. 8. 98.

TILL GIACOMO LEOPARDIS MINNE

PÅ GUSTAV II ADOLFS DAG.

Var hälsad, Söderns ädle sångardrott,
från Gustav Adolfs folk i höga Norden!
Du lågade, som han, för fosterjorden,
föraktade, som han, allt lågt och smått:

Du kämpade, som han, för rätt och gott,
men ack! du såg blott nöden här på jorden;
din frihetskamp, din kamp mot tankemorden
förbittrades av plågans övermått.

Har nu din hjältesjäl fått fria vingar?
Få tro och tanke nu gå hand i hand?
Är icke Kärlek bryggan till din strand?

Förnimmer du den hälsning sången bringar?
Förnim då ock den segerton som klingar
på Lützens dag från Gustav Adolfs land.

6. 11. 98.

SKÅL I MALMÖ VÄSTGÖTA GILLE

DEN 13. DECEMBER 1898.

Från Skånes bygd, där Skandiens vagga stod,
där våra Stammars fäder lade grunden
till all den odling som från Offer-»Lunden»
spreds över Götaland och Svithiod:

Från Sundets rand, där broderfolkens blod
så hatfullt hånade den stora stunden
som såg den första Unionsurkunden
och talte högt om Margaretas mod: —

Från denna bygd, där nu i ro och gamman
vårt ädla Göta-Gille kommer samman
och firar Gryningen i vinterkväll,

går nu vår glada hyllning: Häll och Säll!
till CARL och INGEBORG i deras tjäll,
vid Hasselbacken, under norrskensflamman.

TILL SÄLLHETEN.

ALKAISK ODE PÅ LYCKONES BÄRJ.

I.

Vårt liv kort. Snabbt flykta de sköna dar
då mod och livslust göra vår levnad säll;
då hopp och glädje fylla bröstet;
plikternas börda är lätt att bära.

Ack, livets solsken bleknar för en och var,
och plikters börda kännes allt mera tung;
vår styrka tynar, modet sviktar,
levnadens oro förtär vår lycka.

Dock, ljuvt är livet, ännu i åldrens höst,
för den som ödmjuk, stilla, i tacksamhet,
välsignar trogen kärleks hågkomst,
den som fick redliga vänners vänskap.

Att fordra föga; villigt försaka Lust;
att utan avund skåda de ungas kraft;

att aldrig grumla andras lycka, —
det är den gamles, den vises hugnad.

Och minnet varar, redliga hjärtans vän;
och blicken vidgas, tanken blir klar och lugn.
Men — saknad plågar! Sanning ängslar!
Sorj är det åldrande hjärtats arvlott.

II.

Om våren, var gång marken blir grön på nytt,
när orren spelar, bäckarna sårla fritt,
när lärkan jublar, trasten jublar,
svalan och göken och Gullbröst jubla, —

då tör ske under: ännu på gamla dar
vill hjärtats lustgård kläda sig grön på nytt:
de bleka rosor, minnet gömmer,
hälsa så hult sina fagra systrar.

Bedräglig, svekfull ter sig väl mången ros.
Säll den vars blomkalk, vårdad från knopp till frukt,
ger glädje än i höstens tider,
gömmer på frön till förnyad blomning.

Och sist, när allt här svinner i köld och natt;
när ingen vårbrodd fröjdar vårt öga mer, —
låt då, o Gud! mitt hjärtas hjärtblad
gömma en grodd till evärdlig alstring.

Lyckorna, 28. 7. 99.

SKÖNHET.

A thing of beauty is a joy for ever.
Keats.

O skönhet, skönhet! Änglalika bud,
hur skall jag tolka vad du uppenbarar?
Var är den värklighet som du förklarar?
Vad är ditt väsen, underbara skrud?

I form, i färj, — i känsla, doft och ljud
är någonting fördolt, som är, som varar,
ett någonting, som oupphörligt svarar:
»Allt skönt som fröjdar Anden är av Gud!»

Men Du, som svarar, — är äj du den källa,
ur vilken harmoniens vågor välla?
Är icke du min egen längtans härd?

»Ack!» svarar själen. »Jag är blott en hägring,
ett återsken, ett genljud, av den fägring
som har sitt hem i Evighetens värld.»

Lyckorna, 18. 8. 99.

TILL JULENS ÄNGEL [1].

JULEN 1899, INFÖR »SEKELSKIFTET».

Med palm och lilja kom du, än en gång,
till våra lyckliga och fria stränder.
Du signar oss med oskuldsrena händer
och gjuter fröjd i Julens bön och sång.

Hos andra folk — gå päst och nöd sin gång,
hos andra — makar ondskan bål och bränder,
och stormaktshydran blodar sina tänder,
och våldets tigrar huka sig till språng.

Var ödmjukt hälsad, sköne Härrans ängel!
Stänk kärlek på oss med din liljestängel
och vifta till oss Jul-Frid med din palm!

Dröj sedan kvar när Julens glädje rymmer,
ack, dröj ännu när levnadskvällen skymmer,
och lär mig Evighetens morgonpsalm!

[1] Barnens Julängel hade — och har — en lilja i ena, en palm i andra handen.

ETT EPIGRAMM.

Kvinnan har en stor förtjänst:
hon tiger, när hon lider.
Hon har ock ett litet fel:
hon lider — när hon tiger.

1900.

TILL MINA KÄRA DÖDA.

Min sol går ned. Men minnets höjder glimma,
i minnets purpur färjas österns rand:
dess guld förgyller ålderdomens land
med återglans av dagens flydda strimma.

Jag blickar uppåt. Över kväll och dimma
ser jag de kära Döda hand i hand:
och all min längtan drages till den strand,
vars hemlandstoner själen vill förnimma.

Är det en villa? Är min tro för svag?
Skall äj, med kärlekens och hoppets vingar,
jag hinna er, på stiglös led, en dag?

I svaren äj. Jag får äj fråga mer.
Men ett är visst: att jag har plats för er,
hos mig i graven, när min själ förklingar.

4. I. 2.

I KVÄLLNINGEN, PÅ LYCKONES BÄRJ.

I.

Dagen är skön
ännu i kvällningens timmar,
här på mitt bärj:
blånande luft,
strålande sol över fjärden,
susande skog.

Sommaren flyr,
svalorna söka i Södern
varmare sol.
Dock är det ljuvt
ännu vid sommarens avsked,
här på mitt bärj.

Nyfager ek
sträcker sig girigt mot ljuset,

fröjdas ännu:
var liten gren
känner hur knoppar bereda
kommande vår.

Gul är min mark,
brokig av björkarnas fallna
gulnade löv.
Fura och gran
yvas: de veta att vintren
hedrar dem än.

II.

Stilla, i dröm,
ligger den glänsande fjärden
solig och blå.
Holmar och skär
runda sig ner i det vida
speglande blå.

Tärna och mås
skrika i jubel, och doppa
vingarna glatt:
ringar slå opp,
korsa var andra, och domna
åter i ro.

Smärta, som nyss
sarjade, kvalde mitt sinne,
domnar väl du?
Flyr du din kos?
Är det på allvar jag hoppas
glädje och ro?

Smärtan är god!
Plågan är icke en ovän, —
varnar dig blott,
visar hur lätt
såren, som knappt voro läkta,
blöda på nytt.

III.

Livet är skönt
ännu i aftonens timma,
här på mitt bärj.
Aftonens sol
vittnar som morgonens, — vittnar:
»Härren är god!»

Solen går ned.
Skuggorna växa i öster.
Skymningen rår:
högt »på sin grund»

tändes, allt fullare, månens
mystiska bloss.[1]

Ljuvliga kväll!
Stigen är ljus, av de fallna
gyllene löv.
Stjärnan — min vän[2] —
förer, på mörknande himmel,
tankarna Hem.

Lyckorna, 15. 9. 7.

[1] »På din grund för mig du målar Höga sinnens glans och ro». Dalin.

[2] *Arcturus,* den första stjärnan som syns om sommaren, redan i Juli.

PÅ LUNDS UNIVERSITETS KRANS TILL DAVID BERGENDALS KISTA.

Vännerna sörja sin vän, dina käraste gråta och klaga,
Ungdomen saknar dig djupt: tag deras tack och farväl.
Gömmas och glömmas är dödligas lott. Men sekler igenom
vårdar din Moder ditt namn, minns hon din forskning, din id.
Vila i frid, o min sån! Du var god, du var ärlig och trofast.
Gläds! Det skall heta om dig: »Hedrade Sverge och Lund».

25. 9. 8.

TILL VERNER VON HEIDENSTAM PÅ NADDÖ,

DEN 6. JULI 1909, HANS FÄMTIÅRSDAG.

I.

Som viking, väring, pilgrim, for du vida
i dina unga dar. Din ystra färd
var lyckoriddarens: du förde svärd
för blotta nöjet, syntes mig, att strida.

Nu har du fylkat vänner vid din sida,
har skapat dig din egen sköna värld;
och ut från Naddö, från din svenska härd,
går sång och lösensord, dem alla bida.

Din svenska sång om färdrens hjältehåg,
och snillebragder, korståg, segertåg,
är Svenskar kär. Men fortfar! Ring nu samman

båd män och kvinnor i vårt goda land!
Bjud alla vandra trofast, hand i hand,
till Ljusets höjd, att vårda offerflamman.

II.

Hör! Sverges ungdom ropar äfter dig.
De tro på dig! Så lär dem då att vandra,
i kamp för rätt och sanning, med var andra,
äj längre klass för klass, äj var för sig:

äj mer i övermod, till broderkrig,
äj mer med hån, äj med begär att klandra.
Hos alla bor nu lust att »nå de andra»
på broderskärlekens förgätna stig!

Stå upp och skalda, Enighetens tolk!
Vår tid är vår, är bättre än de flydda,
ty frihet fostras nu i varje hydda:

»Till tings! Till tings!» är lösen, eningsbandet.
Bryt udden av det blinda hatets dolk, —
och Fädrens Gud skall frälsa Fosterlandet.

III.

Med undran ser man, från sin ålders höjd,
den väg som är till rygga: tiden rusar
allt fortare ifrån en; stormen brusar,
och ändå finna vi vår färd fördröjd.

Ditt Naddö ser din drake lugnt förtöjd,
din fagra Vätters underspegel tjusar

till ro din blick, och Naddöskogen susar
så milt omkring dig; bygden står i fröjd.

Så blive det! Må du ännu få sjunga,
få forska länge, njuta kärleks lön
för ädel kamp, för ärlig svett och möda!

Och när din dag är all, — när till de döda
du stiger ned, må ännu hos de unga
ditt namn ha kraft och klang! Det är min bön.

Vadstena, 5. 7. 9.

JULISOL, ÄFTER ÅSKVÄDRET, PÅ LYCKONES BÄRJ.

Kära mitt bärj, hur du glöder i glans och glädje!
Vart litet strå,
var liten stängel och kvist, var knopp, var blomma
skimrar i fröjd.

Myllan är ångande varm äfter vattenbadet:
moderligt sköt
värmer min sådd. Jag kan se huru marken sväller,
se var det gror.

Blånande åsar i öster; i väster, fjärdens
holmar och sund
mötas med söder och norr på min Furukulle,
här på mitt bärj.

Kummel![1] Vad viskar du om, från de flydda tider?
Gömmer du stoft?
Gömmer du multnade modiga mänskohjärtan,
älskande bröst?

[1] Ett bronsålderskummel på Flaggbärjet, Lyckorna.

O, jag ville en dag bli lagd i högen,
här på mitt bärj!
O, att få viska till barnbarn, till barnbarns barnbarn
kärlek och tro!

Söner, döttrar av Svea, I som kommen
långt äfter oss:
älsken, älsken var andra, och Modren Sveas
härliga land!

Lida, försaka, är mänskors lott på jorden,
åldras och dö.
Tron dock, älskade! Jorden är ock en himmel:
Härren är God!

11. 7. 9.

PÅ VIKEN, I MARELD.

INLEDNING OCH SONETT.

I.

Förunderliga, kalla glitterglimmer!
Du synes icke på den lugna ytan,
när båten gungar sakta fram på viken.
Men rör en åra! Myriader gnistor
förkunna strax, i glimmande kaskader,
att myriader myriader väsen
förlusta sig i varje havets droppe —
och vända mörka »ryggar» upp mot himlen . . .
Oändlighet, oändlighet i rymden,
oändlighet på alla håll och kanter,
oändlighet där uppe i det höga,
oändlighet där nere i det djupa:
oändlig häpnad i vart mänskobröst!
Där sutto vi och gungade i kvällen.
Nymånen svällde under stjärnepällen;

jag lyssnade till årans takt, och tänkte
när marelds-skenet skimrade och blänkte:
Om detta ville bli en skön sonett!
Men, — fyra goda rim på 'natten', 'vatten'?
Det vete katten! — — —
På tredje dygnet kom den; håll till godo!

Lyckorna, 26. 8. 9.

II.

»Som havets sand otalig» är ju sagt
om en oräknelig, oändlig skara.
Vad »antal» ha då de att uppenbara,
de trolska gnistorna i havets schakt?

Se, vilken yster dans, till årans takt,
av millioner droppar, — silverklara,
grönglittrande, safirblå, underbara, —
havs-elden, djupets dolda kärleksvakt!

Där åvan, stjärnehärar, nebulosor,
oändliga i tal, på öde kosor:
men under vår försagda lilla slup,

i varje droppe, svärma myriader!
Vårt öga gläds åt dropparnas kaskader:
vår tanke svindlar — inför droppens djup.

29. 8. 9.

BJÖRKMAMMA KLAGAR.

HUMORESK.

Jag öser, dröser, fagergrön och skön,
jag sår och sår ur tusen tusen hängen:
jag kan betäcka bärjet, stigen, ängen,
men märker föga tack, och ingen lön.

Vart frö, jag kastar, ber sin vackra bön:
»O, låt mej bli vid liv, som granens klängen!
Jag nöjs med sämsta platsen i terrängen,
men låt mej gro, och alstra nya frön!»

Ack, ack! De svikas mäst! Jag ser dem fara
för alla vindar, ser dem bli till mull;
vad värre är, jag ser dem, hoptals, drunkna,

förtrampas utan nytta, ligga unkna.
Nå, mina små, låt Mamma leva bara,
ska nog vår skog bli full av Mammas gull.

Lyckorna, 27. 8. 9.

HÄLSNING TILL SALOMON SMITH OCH VÄNNERNA VID MUSIKFÄSTEN I YSTAD

DEN 9—11 JUNI 1910.

I norr, i söder, över hela Sverge
går nu ett rop: »Till Ystad! Smith och Körling
ha åter budat strängaspelets vänner
att samla sig kring dem till andaktsövning». —
Förlidet år bar Ystad hem »pokalen»,
bar hem den palm som rörda hjärtan räckte
till tack för högtidsstunder utan like.
Rätt underligt! I nära fämti vintrar
var Lund — ja Lund — den ädla konstens hemvist,
naturligtvis med anspråkslösa krafter,
för Södra Sverge: Ystad hade hästar —
och mycke mycke annat gott och präktigt —;
men konstmusikens härligaste blomma,
kvartettmusiken, sökte man förgäves,
näj, sökte ingen alls, »så långt ur vägen»,
så fjärran, så avsides, i en »landsort».

Men »Salomon» och »August» ville visa
att Konsten bygger bo där hjärtan glöda
för konst, och endast där; att ingen »landsort»,
och lika lite själva huvudstaden,
har rättighet att kallas konstens hemort,
om konstens tämpel falla i ruiner
och offerlågan icke brinner klar.

Jag klandrar icke Lund och icke Stockholm.
Det är ju alltid så: en tid i sänder
ha Muserna sitt Helikon, sin fristad,
på någon utvald ort, — men sällan länge.
Det härliga på jorden är förgängligt:
de gamla dö, det gamla laget skingras;
en äfter annan blåser ut sin lampa
och lämnar tyst sin plats i symfonien[1]:
Hans plats blir icke fylld, ... hans giga säljes!
Näj, ingen klandrar jag, och ingen klagan
vill denna hälsning bringa. Men vid minnet
av de oändligt njutningsrika stunder
som Beethoven och Norman, Brahms och Berwald
i fjol, vid denna tiden, där i salen,
beredde några hundra rörda hjärtan,
vill en som då var med ge luft åt känslan
och bringa Salomon och Körling tack.

Det finnes många ljuva band i världen,
men intet binder mänskor så tillsammans
som tonerna, som dessa sköna klangar,

[1] Som i Haydns rörande — ingalunda skämtsamma — symfoni.

som dessa underbara melodier
och harmonier, brytningar och rytmer.
Det enda ord, jag vet, som riktigt tolkar
hur denna rena vällust fyller själen,
är ordet Nåd. Äj nog med frid och glädje,
och fröjd och tröst och ljuvlighet och sällhet,
näj, Nåd är ordet för det stora undret,
vår oförtjänta salighet på jorden:
Du känner stort och rent och sannt och ädelt,
för dig finns då äj ovän mer i världen,
och varje bittert minne plånas ut....

Ett sådant under kunna toner göra,
om också tolkningen är svag och fattig.
Men här, du sälla stad, här samlas krafter
som tolka sannt och fullt och starkt och känsligt
vad »mänskligheten härlige» ha skapat
i mången helig stunds inspiration.

Så varen alla hälsade, I vänner
som njuten dessa sköna högtidsstunder!
Och I som, under enig sammanvärkan,
fån sköta offertjänsten, vilkas händer
nu äro gudens, äro Nådens värktyg, —
jag tackar Salomon och Er för bjudning
att vara med. Jag hälsar Er med saknad...
Men först och sist lyckönskar jag vårt Skåne,
som nu får hysa Muserna — och Er.

Lyckorna, 6. 6. 10.

EN LITEN ALKAISK ODE TILL GUSTAV FRÖDING,

NÄR HAN FYLLDE 50 ÅR. [1]

Häll, Värmland, skalders moder, jag hälsar dig!
Hur månget ädelt klingande snillenamn
står skrivet, Värmland, på din fana:
sångens och hävdens och tankens målsmän.

Svårmodig, tungsinnt, ensam, — en Job, en Lear,
vid fämti år! — där sitter vår sångardrott:
långt skild från Värmlands glada bygder
skådar han tyst på de »brutna pilar».

Häll, Gustav Fröding! Tusende hylla dig.
Så ärligt sjöng du; aldrig en enda ton,
som icke vällde fram ur hjärtat,
utan förkonstling och sökta missljud.

[1] Det var hans sista födelsedag; han dog 8. 2. 11.

Din harm var äkta. Gav du, i övermod,
rätt månget bistert, illa beräknat hugg,
det skedde äj med hån, i ondska,
aldrig av hat eller skadeglädje.

Och — vem gav glättig skämtan och glam, som du?
Vem lät oss känna så, huru sorjen tär?
Vem hörde vi så mänskligt röja
Huru det kännes när själen skriker?

Från mig, — hav djup och innerlig tack från mig!
Jag kände ingen skald, i min levnads tid,
som äfter Sveas, äfter Fritiofs
kom mig, som du, till att le och gråta.

Och många, tro mig, känna för dig som jag;
vi vämjas vid den »store», som »söker sitt»,
som kräver pris och lön för självsvåld,
fordrar betalt för den smuts han kastar.[1]

Hav tack! Bakom ditt ystra, ditt sorjsna ord
låg mänskokärlek. Själva din vredes ton
blott röjde strängens äkta dallring,
röjde din »frändskap med allt som längtar».

I namn av oss, som fröjdas åt harpoklang,
som älska Frödings låtar i moll, i dur,

[1] Jag behöver inte namngiva den olycklige storman som jag här åsyftade.

som ana mannens ömma hjärta
bakom det sprittande skaldeblodet, —

i namn av mödans, nödens, bekymrets barn,
i namn av dem som denne har kämpat för,
oegennyttig, självförgäten,
ropa vi: »Fylgja, beté din hugnad!»

O Fylgja, Fylgja! Stå honom troget bi!
Låt sist hans verop vändas i glädjerop!
Bliv när din trogne, gör dig påmind,
Fylgja! i namn av vår Moder Svea.

Lyckorna, 22. 8. 10.

TILL ENDIS BERGSTRÖM,

NÄR HON HADE UTSTÄLLNING I LUND.

I dina »stycken» hänger här din levnad
på väggen, starka Endis, klara Endis!
Ja, klar och stark, — det se dig alla vara.
Men nu, nu har du röjt dig! Är det icke
som skulle allt ditt djupaste, ditt väsen
här bedja dig att återfå sin skugga,
sin goda skymning, vardagsgömmans dunkel?
Ty du och dina värk, det är allt ett.

En var kan se att »Elna» [1] står och frågar
vad Fröken menar med att visa henne?
Och samma undran ser en var hos »Britta»,
att icke tala om vår vän »Den sjuka».
Ja, finns en enda bild bland alla dessa,
finns det ett enda gammalt träd, en blomma,
ett bord, en stol, — en förklädsfåll, ett täcke,

[1] »Student-städet», — nu på Akademiska Föreningens ateneum. Britta var en gammal trotjänarinna. »Den sjuka» var Andrea S.

som inte nu bestormar dig med klagan
att du har »krängt dem ut och in», »hängt upp dem»,
»ställt ut dem» här, för allmänhetens blickar?
Men är det så, du sannings-kära »Arndis»,
Du »klara, starka,» — då må alla höra
att klarheten och styrkan äro skyltar
för idel vekhet, idel varmt och mänskligt,
för idel öm och ädel kvinnlighet.

Här har jag gått och läst i dina tankar,
jag, som så ofta bad dig »måla vackert,»
som bad dig »välja vackrare modeller,»
och låvade dig gull och gröna skogar,
om du, som andra, ville lyss en smula
till vad den lycklige som köper tavlor
vill ha på väggen, ha för sina blickar,
till tröst och hjälp mot stundens tarvligheter:
Här har jag gått, du starka, kärleksfulla, —
och nu förstår jag först din hemlighet.

Ja, sann, det är du. Ingen smula falskhet
får rum på din palätt, äj minsta smicker
får smyga sig på duken, från din pänsel:
din Mor, din Far, din syskonkrets, din vänkrets, —
de synas dig just »vackra nog,» i sanning,
om du kan återge dem som du såg dem.
Hos alla lyser något vackert under,
ett egendomligt något, som förråder
att pänseln gladdes åt att vara sann.

Och sedan såg jag än en kostlig pärla:
med-lidande, med-saknad, med-bekymmer,
vid allt det frusna, skrumpna, slitna, »fula»,
som just var livets sanning för de många
som jag äj »ville se var dag på väggen», —
och över huvud inte se för ofta,
jag, skönhetslängtaren! Nu såg jag Endis
rakt in i hjärtat, såg med hennes blickar:
och genast blev mig allt det sanna skönt.

Sist fick jag ögat upp för än en pärla, —
näj, ingen pärla, kanske, men en krydda:
din pänsel är ju över full av humor,
just denna glädjeröda sorj, som sörjer
att livets utansida, alltför ofta,
»är ful», och alltför ofta ljuger på oss
långt flera hårda, stygga, vrånga saker
än vad vi alla bära innerst inne, —
så fort förgätet blir vad självskt är.

Hav tack, då, Endis! Hjärtegoda, veka,
trofasta, glada, starka Målarinna
av Livet, som det lever, som det är!

Lund, 23. 10. 10.

DEN SISTA VILDROSEN.

I.[1]

På min rosenbuske såg jag
fyra knoppar på en stängel:
en var just till hälvten öppen,
ståndarguldet yvdes redan
att få visa sig i dagen,
och det kyska vildrosfästet
svällde bävande, i glädje.
Andra dagen var den färdig:
alla ståndarknappar öppna,
pudrade av gullgult fröstoft,
och de sköna, skära bladen
veko ut sig, så att solen
skulle värma blommans sköte,

[1] II och III komma längre fram, i tidsföljd 1911 och 1912, sid. 82.

sända ljus till kalkens botten.
Humla, bi och fjäril kommo,
hälsade från andra rosor, —
fingo håning för besväret.
Tredje dagen var det över:
humla, bi och fjäril sökte
nästa nyutslagna blomma,
fämte dagen åter nästa, —
och i dag, den sista dagen,
står den sista ljuva blomman
i sin första fröjd och fägring.
Som jag stod, i stum beundran,
vid min kära vildrosbuske,
kommer där en yster flicka.
Flickan ropte: »Söta blomma,
skogens vackra, ljuva blomma,
jag vill taga dej och pryda
Mammas bord, där hemma, med dej.»
Men den älsta av de fyra,
»Ful och vissen», tyckte flickan,
»utan färj och utan kronblad», —
klippte barnet bort med saxen.
När hon skulle till att klippa
också den som skulle »vissna»
nästa dag, tog jag till orda:
»Stackars kära gårdagsblomma!
Dina sköna blad förblekna,
och de falla nog i morgon:

frömjölsguldet mörknar redan,
ståndarknapparna ha böjt sig
ned mot fästet, för att skyla
allt det underfulla, ljuva,
rosen gömmer vid sitt hjärta, —
allt sen humla, bi och fjäril
brakte henne Livets Hälsning!»
Flickan undrade, och sade:
»Leva även vissna rosor?
Äro nakna, vissna rosor
ännu vackra, ännu värda
att beundras, som de unga?»
»Flicka, gör som du har lust till,
men kan hända skall du finna,
längre fram, en annan sommar,
att en ros kan vara vacker,
väcka glädje, bli välsignad,
även utan färj och fägring,
även död och torr och vissnad».
»Tag då den, du», sade flickan;
»Jag vill inte se den åldras,
jag vill inte se den vissna;
tag den, göm den, du, som minne, . . .
som ett minne av lektionen!»
Ja, om tjugu år, kan hända,
ystra, goda lilla flicka,
skall du se den, här i boken,[1]

[1] Min »Svarta».

skall du se den — »torr och vissnad».
Då, kan hända, skall du finna
att den arma lilla rosen
får sin ljuva doft, sin fägring,
all sin vildrosprakt tillbaka.

23. 7. 9.

PÅ MALMÖ VÄSTGÖTA-GILLES TJUGU-ÅRSDAG,

DEN 13 DECEMBER 1910,
DÅ ALFRED WÄSTFELTS PORTRÄTT AVTÄCKTES.

I Gillesbröder, som ånyo samlens
att hylla ljusets bärerska, *Lucia,*
i »för-Julmörkrets» köld och rusk och dimma,
jag ber att nu få leda allas tankar,
de yngres och de äldres, till de bröder
som levde före oss och lade grunden
till denna gillesstuga, som vi timra
var gång vi komma samman med Lucia
och fira det Advent som hon bebådar; —
jag ber att I mån rikta edra blickar
på Gillets Stiftare för tjugu år se'n,
på Alfred Wästfelt, förste Åldermannen.
Han var en enkel man, den gamle knekten,
som utan skryt och ävlan, utan buller,
i tysthet fyllde sina värv och plikter;

hans glädje var att göra andra glada.
Ty han var god: god människa, god vän.

Där ha'n I hans beröm; jag vet äj högre.
Må andra prisa snillet, gudagåvan:
hon bländar lika mycke som hon lyser,
och brinner knappast för att värma andra,
än mindre för att leda dem. I, bröder,
vem gav oss väl, till vägkost genom livet,
den bästa gåvan? Kanske dessa »snillen»
som utan styrsel, utan sans och måtta,
med vackra hugskott blända och förbrylla,
men mången gång blott gjorde oss försagda
och gjorde vägen trist och tung att vandra?
Näj, bröder, — hällre de som spredo glädje,
som värmde, närmade oss till var andra,
som voro goda mänskor, goda vänner,
och icke tänkte, först och sist, på sig.

I, älsta här i laget, I mån vittna
att han, den gamle knekten, »major Wästfelt»,
just var en präktig gillesbroder: blygsam,
försynt och enkel, med en blick som lyste
av idel vänlighet och vänskapsglädje
och, först och sist, av äkta mänskokärlek.
Hans mening med vårt Gille var dock aldrig
allenast att vi, Götabarn i Skåne,
som tacksamt äta Skånes goda kaka,

här skulle mötas för att muntra upp oss
med »Lussebitar», mat och dryck och gamman,
och under fästligt glam befordra »endräkt
och umgängsvänlighet» bland Gillets bröder:
Han tänkte först och sist på fosterlandet,
och alltid höll han minnet av vår hembygd,
vår Götabygd, i ständig häljd och vördnad
hos dem som vistas fjärran från vår Moder,
men dock med hjärtat höra henne till.

I, bröder! Till den förste Åldermannen
och till de Bröder[1] som för tjugu år se'n
för första gången redde till vårt Gille,
gå ännu våra saknadsfulla tankar.
Häll, Gillesbröder! Häll för gamle Wästfelt!
Häll var och en som älskar fädrens minne
och fädrens sed, när den är god — och glad!

Lund, *Lucia*, 1910.

[1] Bl. a. Victor Pontus Jung, min allra käraste, † $18^{24}/_{1}97$.

ENEKVISTEN I »MIN SVARTA» GÖR REDA FÖR SIG.

Länge var mitt hem i skogen,
där jag levde hos min moder,
full med bär och vassa barrblad.
Vår och sommar hölls här högtid,
då stod allt i fröjd omkring mig.
Men jag gladdes ock åt vintren,
åt att stå i snön och giva
granna bär åt mes och steglits,
ekorrparet, domhärrparet,
när äj rönnbär funnos mera.
Gladast var jag när det vackra,
ystra, goda Sveabarnet
kom till skogen, söndagsmornar,
strålande av lust och ungdom,
och ibland, i förbifarten,
nöp mig hårt med fina fingrar.

Häromdagen, i Adventet,
kom den ystra söndagsflickan,
pulsande i snön, till busken, —
där jag satt och såg på henne,
nu som alltid, med förhoppning
att hon skulle snudda vid mig,
nypa mig ett nyp, och prata
lite tok för mig, som vanligt.
Ja, hon kom, — men det blev annat!
»Du får komma», sade barnet,
»hem till mej och leka skogsliv
i det värsta för-Julmörkret.
Du ska få det varmt och trevligt,
stå i vas och pryda bordet,
nu när ingen vildros blommar.
Och så får du, alla dagar,
höra många vackra stycken
som den gamle vildrosvännen
ber mej öva in, till Julen.
Och det enda du ska göra
är att grönska med din grönska,
dofta med den friska doften
som gör alla nordbor glada.
Vill du detta?» Om jag ville!
Nå, så karvade och skar hon,
tills hon fick mig lös från busken,
där jag satt och drömde sommar
medan frosten bet i barren.

Flickan bär mig hem från skogen,
ger mig många nyp och knuffar,
tills jag tronar, hög och sedig,
i min vas på förmaksbordet.
Hur jag se'n fick se och fröjdas
hos den muntra härskarinnan,
vill jag inte uppenbara.
Men till tack för denna lycka
skänkte enbärsbuskens telning
i sin ringhet allt han kunde:
skogens äkta doft och färj . . .

Kom så han, den gamle vännen,
han som ville se och höra
just vad jag fick se och höra.
Varje ord, han sade henne,
var som taget ur mitt hjärta.
Ja, jag såg hur spelarinnan
gjorde honom glad och tacksam, —
som hon gjorde skogens furor,
skogens fåglar, varje buske,
varje tuva som fick bära
flickans glada tripp i skogen.

Så, till slut, var stunden inne
då han äj fick lyssna längre,
inte stanna hos oss mera.
Kunde han ha hört mig tänka?
Till mitt hjärtas glada häpnad
talte han till mig och sade:

»Lilla kvist, som dessa dagar
har fått fägna Sveabarnet, —
lilla kvist, låt bli att stickas!
Jag vill ha dig med till minne;
du skall grönska i min »svarta»,
sitta där som vinterminne,
»*fiss g a h*» [1], i min bok.

Så blev jag, den ringa kvisten,
lika ömt och lika varsamt
som den vackra Julirosen,
prässad i den »svarta boken»
bland de många minnesblommor,
strån och väpplingar och kvistar
som den gamle gömmer där.

På Teckomatorps järnvägsstation,
15. 12. 10.

[1] Ett favoritmotiv ur en etyd av A. F. Lindblad; »Till mina Döttrar» är en förgäten klenodsamling.

VILDROSBUSKENS HÄLSNING
TILL DEN »YSTRA FLICKAN».

II [1].

»Hör, du gamle!» ropte busken,
»Mina rosor undra ständigt:
'Säj, var är den ystra flickan?
Kommer barnet aldrig åter
som du talar om så ofta, —
vill hon inte se oss mera?
Vi ha alla gjort oss vackra,
liksom förra årets rosor;
alla ha vi stilla undrat
om det ljuva ystra barnet
som du alltid späjar äfter
inte äntligen skall komma,
som hon kom till våra systrar;
om hon inte snart vill njuta
av vår doft och våra färjer,

[1] Se åvanför sid. 71.

ropa glatt, som förr i världen
när de fingo fägna henne, —
när hon såg hur knoppen svällde,
såg hur skära kalkar yvdes
att få blotta ståndarguldet
och sitt kyska vildrosfäste;
hur den gyllne stjärnans uddar [1]
skimrade i morgondagern
och vid solens varma kyssar
kärligt böjde sig mot fästet,
såg hur bi och fjäril brakte
livets underbara hälsning
till det längtansfulla skötet.
Säj, har nu det kära barnet
kanske funnit andra rosor
lika vackra som de våra?
Hela vintren ha vi bidat,
gömda djupt i barkens hölje,
mellan skarpa törnetaggar;
hela våren ha vi längtat
att få bryta barkens fjättrar,
att få tränga fram ur knoppen,
att få smycka vildrosbusken,
höra flickans glada tillrop, —
kanske få det sälla värvet
att en stund få smyga nära

[1] Stjärnans fäm uddar bildas av ståndarsträngarna, vilka löpa ut mellan kronbladen.

till den ljuva jungfruns hjärta.
Säj, var är hon, Sveadottren?
Skola detta årets rosor,
hela Nittonhundraälva,
fåfängt längta, dag från dag?'

Så ha mina rosor frågat,
dag för dag. Vad skall en Mamma,
vildrosmamma, svara dem?»

»Kära gamla vildrosbuske»,
säjer jag — den gamle vännen —,
»Sveabarnet tänker på er,
saknar er, och saknar många;
säkert minns hon edra systrar
och hur ömt de gladde henne.
Aldrig fann hon sig så smyckad
som av dina sköna blommor.
Vildrosblommor har hon inga
där hon är; långt borta är hon,
långt på andra sidan havet,
för att lära sig att tala
på ett språk som, just om rosor,
sjunger ömmare än andra».

När jag sade detta, såg jag
hundra sköna vildrosknoppar
(de som hade fått den dagen
till att bryta knoppens fängsel,

till att stå i fröjd och fägring),
hundra öppna vildroskalkar
rådna ännu mera ljuvligt,
och den vackraste bland vackra
sade blygt: »Hav tack, du gamle,
vän till oss och vän till henne,
tack för det du sade detta!
Har det kära Sveabarnet
nytta av att vara borta,
glädje av att stanna fjärran,
då skall ingen av oss klaga; —
vill hon bara längta lite,
sakna, liksom vi och andra,
sakna oss och alla vänner
som i detta goda landet
leva för att fägna henne, —
då få vi, och alla dessa,
trösta oss med det, och blomma,
bara blomma, på förhoppning;
så att, när september nalkas,
ja, oktober, ja, november,
våra frukter fägna henne;
våra vackra röda nypon
vilja gärna pryda henne.
Skall hon söka upp oss? tala
med oss på det nya språket?
Våra lyckligare systrar
nästa vår, en annan sommar,

skola visa att hon alltid,
då som nu, som förr i världen,
ständigt finner våra rosor
glada att få glädja henne,
att ännu få smycka henne,
att bevittna sälla stunder
för den kära ystra flickan, —
att få höra henne prisa
Kärlekens och Livets källa.
Nu, du gamle, som förstår oss,
du som älskar allt som lever,
allt som saknar, allt som lider,
allt som längtar, allt som älskar, —
gör oss än en tjänst, en glädje:
Tag en av oss — 'Tag oss! Tag oss!'
ropte hundra ljuva blommor —,
tag hälst mig, och sänd mig genast
till det käcka, ystra, glada
goda, kära Sveabarnet;
säj att vi till högtidsdagen
sände henne vildroshälsning.
Bed att hon, som är en vildros
själv, må blomstra hult och länge;
bed att hon, som vi, må vårda
all sin huldhet, all sin godhet,
all sitt hjärtas oskuldsfägring,
så att Fostermodren Svea,
genom det som Barnet bliver

skattas lyckligare, bättre,
och att hennes egna, länge,
sedan hon har fyllt sin uppgift,
än välsigna hennes namn».

Ja, du kära Sveadotter,
här är hälsningen och rosen.
Se på rosen ömt och kärligt:
tänk på allt hon ville säja,
njut med själens blick den fägring
som är bilden — av dig själv.

Lyckorna, Midsommaren 1911.

VILDROSBUSKEN [1].

TILL MONICA ROSA.

III.

Åren gå på snabba fötter,
sommar följs av andra somrar,
vinter följs av andra vintrar,
vår och höst ha samma kretslopp:
orofulla mänskohjärtan
klappa lika sällt — och osällt —
under årets alla skiften,
år från år, ... men aldrig lika!
Minnena från flydda vårar,
flydda somrar, höstar, vintrar,
ha den underbara gåvan
att bli ljuvare med åren:
även över sorjsna minnen
breder tiden hult sin slöja;
själva smärtan i det flydda

[1] Se åvanför, sid. 71 och 82.

mildras, allt som tiden lider;
även vemodsfulla tankar,
svåra stunder, tunga dagar
bli till kära, goda minnen
i ett tacksamt mänskobröst.

Ja, men också ljusa minnen
höljas av en vemodsdimma
när de ses i hjärtats fjärrglas:
»Länge se'n, för länge se'n!»

Dessa voro mina tankar
när jag ville gå till busken,
samma trogna vildrosbuske
som på fjärde året redan —
själv var busken sekelgammal —
skulle fröjda mig med rosor
vilkas make aldrig sågs.

Sista gången då jag såg den
stod jag där i höstens dagar,
och bredvid mig stod min gosse,
och med oss det täcka barnet,
vildrosbuskens »ystra flicka»,
vilken, äfter utlandsresan,
hade kommit för att tacka
för den hälsning som jag sände
till den sista junidagen,
anno Nittonhundraälva, —
just från denna underbara
sköna »rara» vildrosbuske.

Mängen av de vackra rosor
satt där kvar, i höstens tider,
som den gången ivrigt ropte:
»Tag mig! Tag mig! Låt mig fara
till det kära Sveabarnet
för att bringa allas hälsning!» —
men som då fick stanna hemma,
medan lyckligare systrar
fingo föra allas talan,
lägga allas glada hyllning
för det kära barnets fötter,
borta i det fjärran landet.
Mogna frukter hade blivit
av de andra, — röda nypon;
och de hälsade och ropte
än en gång, med samma iver:
»Tag nu mig! Låt mig få plockas
av din hand, du söta flicka!
Om du ger mig skydd i vinter,
om du sår mig nästa sommar,
eller någon annan sommar,
skall du ännu länge, länge,
se oss växa, se oss blomstra,
år från år; vi ge dig hågkomst
från din första ungdoms dagar
då du var den ystra flickan,
allas hugnad, hopp och glädje!»
Och det kära Sveabarnet

valde sig ett dussin nypon, —
och min gosse gömde dem.
Detta var i höstens dagar.
Ha väl nypon spådomsgåva?
Visste vildrosbuskens nypon
att jag nästa — denna — sommar
fåfängt skulle se och späja,
skulle finna platsen plundrad
där min vildrosbuske stod?...
Ja, så var det! Råa händer
hade huggit den till roten, —
endast tomhet sågs där nu.
Mina vänner pläga skratta
när de se hur jag kan sörja, —
»liksom var det kära vänner» —
när en ek, en vildrosbuske,
en linnea-ranka, »Gullbröst»,
eller blott en sten i skogen
som har skänkt mig kära stunder,
icke återfinnes mera.
Till min lycka, denna gången,
hade jag min gosse med mig.
»Se», så ropte han, »här var det!
Se, här stod den gamla stammen.
Häj! Se här! Från roten spirar
fullt med vackra nya stänglar;
två, tre somrar, kanske fyra,
gå ju fort, och då skall busken

kanske blomma lika rikligt,
lika härligt som förut».

Ja, vad skall en åldring svara?
»Samma» sköna vildrosbuske
kan och skall, i långa tider,
från den gamla, gamla roten
giva liv åt lika fagra,
lika ljuva vildrosblommor...
Ja, ja visst... Om fyra somrar,
fyra höstar, vintrar, vårar,
bär »min buske» åter blommor...
systrar till de underbara,
ljuva rosor, som ha fröjdat
mig och dig och Sveabarnet;
som, i minnets vildrosgårdar,
ännu blomma för den gamle
med en mild, ovansklig glans.

»Är då det äj nog? Du, gamle,
som i alla dina dagar
fann din egen bästa glädje
i att glädja andra, — glädja
barn och barn-barns barn och flera,
i en framtid, med de plantor,
ekar, furor, vildrosbuskar,
som du sådde, utan tanke
att få njuta deras fägring; —
är det inte nog, att veta
att den gamla roten lever,

att de unga... dessa... flera
av de käraste du äger,
skola njuta i ditt ställe,
här på samma plats som du?»
Ack, visst har du rätt, du unge!
Från den gamla, gamla roten
spira ständigt, länge, länge,
nya stänglar, vilka säkert
skola smycka sig med rosor, —
säkert i din höga ålder
stå där som »din egen buske»,
din och hennes vildrosbuske.....
»Barnets» egna röda nypon
skola också, äfter sådden,
giva nya rara plantor
av den underbara sorten,
med den makalösa kronan, —
med de obeskrivligt röda,
rosenröda, skära »vecken»,
som så tjuste fader din.
Men, — det är äj då min egen
kära, ljuva vildrosbuske!
Hela bilden blir en annan,
allt blir nytt; nå, lika vackert —
kanske — för en blick som troget,
länge, har fått knyta minnen,
kära liknelser, vid den:
Barn, låt mig, som gamla pläga,

minnas mina gamla vänner,
stilla binda mina kransar
med de ljusa minnesbilder
som de goda, — mina kära —,
skänkte ögat, skänkte örat,
skänkte detta varma hjärta,
skänkte denna varma hand.

Såras, blöda måste hjärtat:
hjärtat lever på att blöda!
Finns en ros som äj har taggar?
Finns en vän som aldrig vacklar?
Finns ett hav som icke stundom
röres upp i vreda vågor?...
Liv är liv, — och jag välsignar
än i tacksamt, ödmjukt minne,
varje ros som gladde mig.

Lyckorna, 30. 7. 12

VID BUDET OM STELLAN MÖRNERS DÖD.

MULTIS ILLE BONIS FLEBILIS OCCIDIT.

Ännu en hjärtlig förlust! Huru underligt känns det att åldras,
Ack, huru bittert det känns var gång vänner gå bort!
Lida är människans lott, var glädje följes av saknad,
Knappt har vår kärlek grott, innan den giver oss sorj.
Dock, äj höves det här att beklaga den ädle som bortgick,
Äj att beklaga den sorj kärlek vållar vårt bröst.
Kärlek vållar äj sorj, ty den yppersta gåvan i livet
Heter att älska, att tro, heter att vörda en vän.
Saknaden plågar, ja väl, och att lämnas allena är bittert, —
Svårast att aldrig mer skåda den älskades drag,
Aldrig förnimma hans vänliga ord, eller värmas av blicken,
Aldrig få trycka hans hand, — icke till avsked en gång!
Detta gör ont, till en tid; det skall smärta oss, in i det sista:
Ack, hans plats som blev tom fylles av ingen igän.
Klagan får hava sin tid. Men när blommorna hölja din kista,
Kære, när stoftet är gömt, — sorjesaluten förbi, —
Skarorna skingrade, — tårarna torkade, — klockorna tysta, —
Dröja de trogna hos dig, smeka dig ännu med ord.
Ack, några väkter ännu, och ditt minne skall blekna på jorden.
Även din trognaste krets minskas och minskas allt jämt.

Men i de själar där du, med det bästa du ägde och nådde,
Skapade bilden av dig sådan du värkligen var,
Där skall du leva, så länge ännu de själarna leva,
Där skall du fröjda ännu alla som älskade dig.
Nu, sol-dyrkare! Skåda din Sol — det Eviga Ljuset —,
Som du har sjungit så högt, som var din längtan, ditt mål.
Tack för din kärlek! Hav tack, var välsignad, ömmaste Make,
Huldaste Fader och Vän, Sveas behjärtade Sån!

21. 3. 12.

TILL FINLAND,

VID MIN HEMKOMST TILL SVERGE.

»Hur har jag längtat, Finland, att få hälsa
din väna strand!
Som barn, som yngling, bad jag Gud att frälsa
allt »Suomis» land.

Allt Suomis land, — men främst de helga gårdar
där Minnet bor,
de ädla Vasars, ädla Karlars vårdar
där lagren gror.

Du tappra folk, hur har mitt hjärta svidit
vid all din nöd!
Hur djupt har jag, med Gamla Sverge, lidit
din Frihets död!

Men våld och svek och vanvett räkna illa:
Du lever än:
din frihets undergång är blott en villa, —
än har du Män.

Än har du ädla mödrar, starka söner
och hjältemör:
än lyssnar Fädrens Gud till Finlands böner,
förrn dagen dör».

* * *

Så drömde jag, när jag omsider lände
till dina skär:
och sköna solbelysta holmar sände
mig hälsning där.

Hur fagert inlopp, Hälsingfors! Hur ljuvligt!
Äj bor här sorj?
Vad heta dessa öar? Svaret — gruvligt —
ljöd: »Sveaborg».

Jag såg äj mer. Jag bara grät, och tänkte,
o Hälsingfors!
Jag skymtade en katedral som blänkte . . .
kupoler . . . kors . . .[1]

Men hur förbytes allt, när vänner vifta
och hälsa glatt, —
hur oförtänkt kan sorj och glädje skifta
till dag från natt!

[1] Den vackra ryska katedralen.

Och sälla dagar fick jag sedan njuta
på Finlands jord:
det var en fäst som aldrig ville sluta, —
men äj blott ord.

Allt Finlands folk är ordkarjt, döljer känslan
i väl och ve.
Men mod och heder, fasthet utan ängslan, —
det visa de.

Du gode ryske bonde, — älska tsaren,
din »Lille Far»!
Han är en Far för dig, den Store Tsaren,
sen Fädrens dar.

* * *

Men önska intet ont åt Finlands söner
och deras land!
Låt hällre dina egna ryska böner
gå hand i hand

med bönerna från Auras, Vandas[1] bygder,
från Roines strand!
Du har en föresyn i deras dygder,
i deras land.

[1] Aura rinner ut vid Åbo, Vanda vid Helsingfors.

Om bön för Lag och Rätt må alla enas,
på skilda mål.
O att vi alla finge det, — förenas
kring Fridens bål!

* * *

Äj är dock tid, förrn ruset är förgånget,
att pläga råd:
när våldets tigrar huka sig till språnget,
tigg äj om nåd!

Men tål och bär, o Finland! Bed och bida!
Ty Rätten rår.
En gång få Rysslands ädla krafter strida
kring Hatets bår.

Din gamla Moder kräver dig äj åter;
hon sörjer blott
att se din Mandom kuvas, — hon begråter
din hårda lott.

Näj, näj! Ett folk som Finlands kan äj fällas
av hugg och slag.
Ett enigt Finland skall av Klio ställas
i glans en dag.

I vetenskap, i konst, i borjardygder,
i ädel håg,
står Finland jämnhögt med de bästa bygder
som världen såg.

Äj blott de gamla, som ha lärt att bära
på Fädrens sed:
så fort det gäller Finlands Rätt och Ära,
är gossen med.

Och kvinnan? Främst! Hos moder, syster, maka,
var såg jag väl
en offerlust, så villig att försaka
med kropp och själ?

O Finland, Finland! Tack för allt det sköna
Du skänkte mig!
Må Han, som styrer folkens öden, löna
och skydda Dig!

Lund, 16. 10. 12.

DE KVINNLIGA GYMNASTERNAS GÅNGLÅT.

Låt upp dina portar, o Svea!
Här kommer en glad liten tropp.
Vi jubla, som lärkor om våren,
vi fröjdas med själ och med kropp.

Vi fröjdas med alla de sinnen,
vi känna vad hälsan är värd!
Vi skratta åt stela fasoner
och tillgjorda miner och flärd. Häj!

Vi klänga, vi klättra, vi flänga,
vi rasa, vi »gånga i ring»:
vi sväva, vi glida, vi häva, —
vi frukta för ingenting.

Vi glädjas åt ögon som tindra
av tack att vi hjälpte de små.
Vad är väl så kärt som att lindra,
att hjälpa de kranka att gå?

Vi andas med lediga lungor,
vi hålla vår rättning och rad;
vi tävla i par och i klungor,
vi »flyga», vi »strömma» å stad.

Vi sträcka, vi böja, vi vrida,
vi sväva, vi vandra omkring:
vi räcka vår vackraste kedja
till heder för Sverge och Ling.

Lund, 5. 5. 13.

MORFARS ORD.

»JAMBER» TILL STINA WENNERBERG.

Beates ille...

Kom, kom och lyssna, hjärtevän!
Jag sjöng ju hälst om oskuldsfulla varelser,
om vildrosfröjd och fågelsång.
Jag sjöng farväl och tack åt allt som gladde mig,
som gjorde hjärtat varmt och lätt.
Nu stundar avskedstimman snart, och det är tid
att bjuda Jorden mitt farväl,
Att säja än ett Tack! för all min pilgrimsfärd,
för med- och motgång, fram till ro.
Väl skrumpnar mången cell i hjärnans vindlingar,
väl domnar hjärtat mer och mer,
Men tanken räcker än till klar förnimmelse,
och känslan röres, fullt och djupt. —
Du, du, mitt lilla hjärtebarn, vår Stina-Lill,
du vet att Morfar lever än,
Att Morfar än kan hålla av, kan hjälpa dig
att bliva »sann och god och glad».

Och du skall bringa gamle Morfars råd och ord,
hans kärleksord, till syskonen,
Och — vill jag hoppas — ock till dem som, längre fram,
ha lust att höra — »Farfars ord».
Hör då, du kära, kära lilla Stinabarn,
vad detta talet innebär!
Du säjer nu, förnumstigt, att du »redan vet», —
att Morfar menar: Tugga Väl!
Ja, ja, det ock! Ja, »Andas djupt!», och »Håll dig rak!»
och andra råd och maningar.
Men framför allt, du lilla, göm i hjärtats djup
det ord som Morfar levde på:
Lär dig förstå vad offervillig kärlek är,
att älska, älska först och sist.
Den som får älska dig, den får ett gott av dig,
och inget gott är ljuvare;
Men den du älskar, vördar, håller hjärtligt av,
den giver livsens tröst åt dig:
Gud låte dig bli kär för andra människor,
men gläds att själv få älska mäst!

Lund, den 11. Januari 1915.

INNEHÅLL.

	Sid.
»Mammas ljuva blomma». 1891	1
Ful. 1888	3
Kärlekslycka (minnesdikt). 1879 (?)	4
Guds änglar. 1891	5
Till en filosofisk vän. 1891	6
Gullbröst. 1895	11
Gullbröstens rytmer och ljud. 1895 och 1900	22
Sommarliv vid Omberg. 1896	24
Den drunknade gossen. 1897	27
Till min Britta. 1897	29
En skål för Borgholm. 1897	32
Repslagaren. Sonett. 1897	36
Nyåret 1898. Sonett	37
På Allvars-kanten. Elegi. 1898	38
Till Giacomo Leopardis minne. Sonett. 1898	41
Skål i Malmö Västgöta Gille. Sonett. 1898	42
Till Sällheten. Alkaisk ode. 1899	43
Skönhet. Sonett. 1899	45
Till Julens ängel. Sonett. 1899	46
Ett epigramm. 1900	47
Till mina kära Döda. Sonett. 1902	48
I kvällningen, på Lyckones bärj. 1907	49
På Lunds universitets krans till David Bergendals kista. 1908.	53
Till Verner von Heidenstam på Naddö. Tre sonetter. 1909.	54
Julisol, äfter åskvädret, på Lyckones bärj. 1909	57

Innehåll

	Sid.
På viken, i mareld. Inledning och sonett. 1909	59
Björkmamma klagar. Sonett. 1909	61
Hälsning till Salomon Smith. 1910	62
En liten alkaisk ode till Gustaf Fröding. 1910	65
Till Endis Bergström. 1910	68
Den sista vildrosen. I. 1909	71
På Malmö Västgöta-Gilles tjuguårsdag. 1910	75
Enekvisten i »min svarta» gör reda för sig. 1910	78
Vildrosbuskens hälsning. II. 1911	82
Vildrosbusken. III. 1912	88
Vid budet om Stellan Mörners död. 1912	95
Till Finland. 1912	97
De kvinnliga gymnasternas gånglåt. 1913	102
Morfars ord. »Jamber» till Stina Wennerberg. 1915	104

Detta urval trycktes färdigt
den 2. Februari
1915.

Pris kr. 3:50

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden
LÄSESALSLÅN
60001000364038

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

books2ebooks.eu

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden